

feelsati neile sõdeariista landomist ja pingutati nende wabadust, tunni nemad oma uhtatamat meelt ueste ja selgest üles näitanud oleksiwad. Waenu aas langesiwad sagedast maarahwa terwed erafonnad uskmata wõeraaste poole, pidiwad wägi-waldjest rahule sunnitud saama, ja nende peale pandi siis sedasama wabaduse pingutamist, ehitels niisamati aeguti.

Et aga waenude läikus pea üks, pea teine era-kond ehk loguni terwe maakond paganetega ja wõeraastega ühes Ristirahwa waeta wõitlus, Saks-lased aga issa oma usule ja lirikule truuwilus jääwad siis harjusiwad nemad aega mööda, ennast Ristiusu ja „Püha-neitsi kaasa-wara“ ainsaks kaitsejaks pidama. Kaitsejad ei wõi aga ilma wõimusteta laitseda ja sedaväisi pidi fa siin Saks-tastese wõimius sigima, mis Ristirahwa wõimusega esitels üht ja sedasama tähendas. Saksamaa Keiser ja Paapst, kes ennast sel aasal kõige maisma walitsejaks pidasiwad, wõtswad nendest wõitlusest osa, kinnitasiwad Salsa Rittrete walitsust, ja Eestimaa sai foguni Daani Kuninga käest ostetud.

Liiwimaa sai selle aegse, nenda nimetatud „Feudal-korra“ peale seatud, mis järel Keiser ülem walitseja oli, üllikuid waldasi aga Rittrete omaks andis, les siis nende üle walit-

sesiwad. Iga walsd oli üks erariik, wassa omanik, pärast mõisnit nimetatud, oli erariigi walitseja ja wassa rahwas oliwad erariigi kodanikud. Nenda oli fa meie kodumaal selle elupõlwe hafatus, mida maarahwa pärispõlwets, föredamatest meestest orjapõlwets nimetassee. Wahe Liiwimaa ja mõne teise maa wael oli aga see, et mõisnilud ehk Feudal-herrad Saakslased, wallarahwas ehk erariikide kodanikud aga Eestlased, Liiwlaed ja Lätlaed oliwad.

Walju waenude aas, mis alaliselt läbi Liiwimaa möllasiwad, langesiwad waldade kodanikud sagedast raskema tenistuse alla, nagu ülcüldse fessfaeak alamatele wäga wähe õigust ja wabadust üle jää. Et aga Feudal-herrad Eestlasi loguni mitte omaks „orjaks“, waid paljast oma waldade alamaks pidasiwad ja nendega, selle aea toorest elukombet mööda, õige lahkest ümber fäsiwad, sellest annab Relchi Chronika ilma tahtmata, õige selget tunnistust.

Aastal 1495 oli wägew ja tarf Wölter von Pletenberg Liiwimaa walitsejaks, Herrmetsi saanud. Tema lepitav linnad ja maa ja kõik seepidised erafonnad üfsteisega, sai wõitu Venelaste üle, ja tegi nendega aastal 1503 rahu, viis tuli mõnd aasta peale. Müüd hälitas waewatub maa nagu minestusest